

Közigazgatási per – (Hatáskör – illetékesség)

2020. 04. 01-től:

1. Hatáskör: **Törvényszék**

Kivételesen: Kúria

2. Illetékesség: **Regionális bíróságok (8)**

Kivétel: Fővárosi Törv.
egyres ügyekben

3. Fellebbezés: **Kúria**

4. Felülvizsgálat: **Kúria**

Kollektív igényérvényesítés 1. – (Ausztria, Olaszország)

1. **Dogmatikai újdonság:** az anyagi jogerő kiterjesztése.
2. **Külföldi minták:** német „minta eljárás” a tőke befektetők javára
holland csoportos igényérvényesítés egyezségkötési céllal
francia fogyasztóvédelmi szervezeteknek
Hiányzik: Svájc
Csehország
3. **Megoldások:**
 - a) **Ausztria:**
 - közérdekű kereset lehet: tisztességtelen szerződési kikötés
fogyasztói jogokat sértő gyakorlat
 - nincs társult perlés (mással pótolta a joggyakorlat):
„osztrák stílusú class action”:
felperes: fogyasztóvédelmi szervezet, szakszervezet, nyugdíjas szervezet,
kereskedelmi és iparkamarák
alperes: bankok, rossz befektetési tanácsadók
kereset: egyedi kárpótlást nem biztosít, külön pert kell indítani egyénileg
 - b) **Olaszország:**
 - csak társult perlés van (azione di classe) + ügyész amicus curiae lehetősége (2010-től 58)
opt-in rendszerű, a vezető felperes perel (hasonló a magyar szabályozáshoz)

Kollektív igényérvényesítés 2. – (Franciaország)

Franciaország.: közérdekű per + társult per (2014-től)

- **Közérdekű per:** területei:

fogyasztóvédelem, árú értékesítés, szolgáltatás nyújtása, versenyellenes gyakorlat, nem élelmiszer jellegű termékek, lottó, háztartási szolgáltatások terén.

- tényleges fellépés volt:

egészségügyre vonatkozó valótlan állítások, adatvédelem, esélyegyenlőség, ingatlanközvetítés, online szállásfoglalás.

- kereset: a jogszabálysértő gyakorlat megszüntetése iránt

- felperes: 15 arra jogosított szervezet

- **Csoportos kereset:**

balesettel járó utazás miatt

- **Közös képviselési kereset:** (class action jellegű)

- kereset: átengedett követeléseket érvényesíti

- felperes: a szervezet

- ítélet: felperes osztja el a megítélt összeget

Kollektív igényérvényesítés 3. – (Portugália)

Portugália:

Társult per: („accao popular” – népi kereset)

- felperes: bármely polgár megindíthatja
- kereset: megelőzésre, közig. döntés megtámadására, kártérítésre
- ítélet: kártérítés vagy intézkedésre kötelezés
- közzététel: 2 újságban
- hatály: 3 éven belül igényelheti a kártérítést a károsult
opt-out rendszer (csakúgy mint Hollandia, Dánia)
- ténylegesen: kevés volt
pl.: elmaradt előadás jegyárának visszatérítése, angol
magániskolák visszatérítés nélküli bezárása,
meghibásodott vízmérők árának visszatérítése,
digitális televíziózásra átállás költségei miatt.

Közérdekű per:(„accao inibitórias”)

- felperes: ügyész leggyakrabban
- ténylegesen: gyakori
- kereset: hibás teljesítés, nem vagyoni kártérítés

Kollektív igényérvényesítés 4. – (Litvánia)

Litvánia: csak közérdek alapján indulhat

Csoportos per: opt-in rendszerű

- felperes: bárki, de nincsenek részletszabályok
- ténylegesen: 2 volt 2003-2013 között
- szabályozás: Pp-ben, de a szabályozatlanság miatt a Litván Fellebbviteli Bíróság (Lietuvos Apeliacinis Teismas) szerint megoldhatatlan
- gyakorlat: kiváltja a perek egyesítése

Közérdekvédelmi per:

- területei: fogyasztóvédelem, versenyjog, környezetvédelem.
- felperes: ügyész, állam, önkormányzat, kijelölt szervek.
- gyakorlat: tisztességtelen szerződési feltételek miatt évi 50-150 per

Kollektív igényérvényesítés 5.

4. Új Pp. jogalkotói cél:

- a) a joghoz jutás elősegítése,
- b) a költségek csökkentése,
- c) az igazságügy működésének gazdaságossága,
- d) a felek közötti tényleges egyenlőség biztosítása,
- e) az eltérő döntések elkerülése,
- f) a gazdasági szereplők viselkedésmintáinak javítása.

5. Jogalkotói álláspont:

- 6. - Társult per: **új szabályozás:** reprezentatív tények – reprezentatív jog
- Közérdekű per: **egységesítés:** kereset, ítélet tartalma, anyagi jogerő, elévülés
- Osztályos kereset: **elvetve:** nem kell a magánszemély által indítható közérdekű per

Kollektív igényérvényesítés 6.

5. Joganyag alkalmazása:

1. Külön jogszabály **alkalmazni rendeli-e a fejezet szabályait?**
2. A külön jogszabály **tartalmaz-e kiegészítő vagy lerontó szabályt?**

pl. **Kiegészítő rendelkezés:**

- a tisztességtelen általános szerződési feltétellel kapcsolatos közérdekű perben hozott döntésről az elmarasztalt alperesnek közleményt kell közzétennie:

„Közérdekű kereset alapján a bíróság a tisztességtelen általános szerződési feltétel érvénytelenségét az annak alkalmazójával szerződő **valamennyi félre kiterjedő hatállyal állapítja meg**, és elrendeli, hogy a szerződési feltétel alkalmazója a saját költségére gondoskodjék a szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítására vonatkozó **közlemény közzétételéről**. A közlemény **szövegéről és a közzététel módjáról a bíróság dönt**. ... Az érvénytelenség megállapítása nem érinti azokat a szerződéseket, amelyeket a megtámadásig már teljesítettek.” [Ptk. 6:105. § (2) bek.]

Korlátozó rendelkezés lehet:

- a keresethalmazat korlátozása.

Közérdekű per 1. – Perindítás

- Jogalkotói cél: a szabályozás egységesítése: + **közérdekűség!**
- Bíróság** összetétele: egyesbíró, DE: tanács elé utalhatja
- Felek:** az érdekeltek ex lege nem felek („anonim per”)
- Beavatkozás:** kizárva
(nagy számú beavatkozó esetén technikailag is lehetetlen lenne a per lefolytatása)
- Alkotmányos aggály** lehet: a rendelkezési jog korlátozása.
- Válasz: nincs korlátozás, mert a per befejezését követően nyilatkozhat, hogy elfogadja-e az ítéletet vagy egyedi pert kíván indítani. [578. § (1) bek. b) pont]
- Perindítás:** Kulcsfogalom: „**a jogosultak érintettségének azonossága**”
- Igazolandó:** A csoportképzés módja: földrajzi (adott területen élők)
személyi (adott időpontban születettek)
tárgyi (adott dolgot birtoklók)
vegyes (az előzők kombinációja)
- DE!** a ténybeli és jogi azonosság **igazolásának módja:**
- 1. absztrakt:** a közérdekű perben (legkésőbb a perfelvételt lezáró végzésig)
 - 2. konkrét:** a pert követően a jogerő kiterjesztésekor (végrehajtás)

Közérdekű per 2. – Az eljárás lefolytatása

Az eljárás megszüntetése:	Ha az érintettség azonosságát a felperes nem tudja igazolni. Indok: ha érdemi ítélettel lenne elutasítva a kereset, az megakadályozná, hogy a jogosultak más úton (pl. külön perben) érvényesíthessék az igényüket.
Érdemi ítélettel elutasítás:	Ha az igény alaptalan
Egyesítés:	
Feltétele:	I. több jogosult egyidőben indított pert (törvényszéki hatáskör!) II. azonos jogosulti kör, azonos érvényesített jog, (és azonos tényalap) azonos alperes.
Elrendelheti:	lehetőség: hivatalból kötelező: kérelemre
Egyesítő lehet: Joghatás:	kizárólagosan illetékes bíróság alperes lakhelye (székhelye) szerinti bíróság felperesek egységes pertársak lesznek (közös perindítási jogot érvényesítenek)

Közérdekű per 3. – a döntés

Ítélet tartalma

1. **Általános követelmények**
2. **Különös követelmények:**
 - a) **jogosulti kör** meghatározása,
 - b) „összetartozás” **igazolási módjának** meghatározása,
 - c) teljesítésre kötelezés **a jogosultak javára,**
 - d) **perköltség viselése** a felperes javára vagy terhére.
Javára: mert nála merült fel,
Terhére: mert a jogosultak felhatalmazása nélkül indította a pert (saját kockázatra)
3. **Egyezség:** lehetséges: „ha perindítási jogot adott a jogszabály, anyagi jogi rendelkezést is tehet”
magyarázata: kontrollja az anyagi jogosult jogfenntartó jogosultsága (akár a hallgatólagos is!)

Közérdekű per 4. – a jogerő

Anyagi jogerő

Kiterjed: **alperesre**

anyagi jogosultakra, HA:

I.) nem pereltek külön

1. volt értesítés (akár nyert, akár veszített – a Pp. nem differenciál)
2. jogosulti elfogadó bejelentés (nincs jogfenntartás) vagy
3. nem volt reagálás (dogmatikai főszabály a jogfenntartás).

II.) folyamatban van egyedi vagy társult per

1. a perben nyilatkozik az ítéletről az alperes,
2. felperes „elfogadja” az ítéletet **ÉS**
 - **eláll** a keresettől
 - a bíróság az eljárást **megszünteti hivatalból** („a per tárgya ítélt dolog”)a bíróság a perköltségben az alperest marasztalja

Lényegileg **opt-out rendszerűvé** válik a pertípus! (Lásd: I.2. és I.3. pont!)

Vesztes **alperes érdeke az értesítéshez:**

1. **felmérni** a további „kitettségét”
2. **elkerülni**, hogy a külön egyedi perekben a közérdekű per anyagát bizonyítási eszközként felhasználják

Közérdekű per 5. – a teljesítés.

Teljesítés:

önkéntes

végrehajtás:

- 1. az anyagi jogosult közvetlenül kérheti,**
- 2. az érintettséget a vh-lap kiállítása iránti kérelem elbírálása során ellenőrzi a bíróság (akár bizonyítást is igényelhet).**

Elévülés (ez anyagi jogszabály!)

Megszakad: a „követelés érvényesítése” esetén [Ptk. 6:25. § (1) bek. c) pont]

DE! Nem követel személyes érvényesítést.

EZÉRT: Ha **nem volt jogosulti elfogadás**, a kereset **elutasítása** esetén „a kereset megindításától” (a keresetlevél benyújtásától) az elévülés **nyugodott**.

TEHÁT: egyedileg vagy társult perben **még érvényesítheti**.

Közérdekű per 6. - Alkotmányjogi panasz

Kérdés: **jogosult-e előterjesztésére az anyagi**
jogosult?

Válasz: ha elfogadja, igen.

Társult per 1. – (perindítás)

Jogalkotói cél: a **rendelkezési jog** teljes fenntartása mellett a tömeges igények gazdaságos érvényesítése.

Opt-in rendszer: a per az érdekeltek akaratából és felhatalmazása alapján indul.

Jellemzői:

1. A jogosult felperesek személyükben **ismertek**.
2. Azonban csak az egy **reprezentatív felperes** egy **reprezentatív igénye** (jog és tényalap) kerül elbírálásra.
3. A nem reprezentatív felperesek **egyedi eljárási jogokkal nem** rendelkeznek.
4. Ha nincs eltérő szabály, alkalmazandók az **általános szabályok**:
pl.: osztott perszerkezet, bizonyítás, fellebbezés, stb.
5. **Hatáskör:** törvényszék vagy járásbíróság
6. **Bíróság** összetétele: járásbíróság: egyesbíró
törvényszék: egyesbíró, DE! tanács elé utalhatja, ha:
- különösen bonyolult,
- kiemelt társadalmi jelentőségű

Társult per 2. – (fogalmak)

Kötelező jogi képviselet: mindkét szinten, mindkét peres félre.

Következmény: nem alkalmazhatók járásbíróóság előtt sem a személyesen eljáró félre vonatkozó szabályok (a XV. fejezet szabályai **kizártak!**).

Kérelmezési – engedélyezési eljárás:

Előfeltételek: 1. Minimum 10 felperes.

2. Jog- és tényazonosság.

3. Összekapcsolhatóság a felperesek és a reprezentatív tények és jog között.

Azonosságnak a lényegét tekintve kell fennállni.

Fogalmak:

1. **Reprezentatív tény:** olyan az egy-egy egyedi igény szempontjából is releváns tény, ami valamennyi felperes tekintetében lényegében azonos.
2. **Reprezentatív jog:** olyan az anyagi jogszabályban biztosított jog, amelyet a felperes állítása szerint az alperes megsértett.
 - a) **fogyasztói szerződésből** eredő igény
Ha a fogyasztónak vállalkozással kötött szerződésből eredő igénye a per tárgya.
 - b) **munkaügyi per**
Ha az igény munkavégzéssel járó jogviszonyból fakad (de nem a Ptk. szerint)
 - c) **környezetterhelés** által emberi cselekvésen vagy mulasztáson alapuló egészségkárosodásból eredő igény vagy kártérítés.
„Környezetterhelés: valamely anyag vagy energia közvetlen vagy közvetett kibocsátása a környezetbe” [1995. évi LIII. tv. a környezet védelméről. 4. § 6. pont]
3. **Összekapcsolhatóság állítása:** szükséges, mert az ítélet egyedileg szól a követeléseikről.
(reprezentatív tények – reprezentatív jog – egyedi követelés)

Társult per 3. – (a keresetlevél)

1. **Benyújtja:** a reprezentatív felperes.
2. **Tartalma:** Engedélyezés iránti **kérelem**

A) A kérelem **tartalma:**

- felperesek
- reprezentatív felperes, helyettes reprezentatív felperes
- meghatalmazott jogi képviselő megnevezése
- reprezentatív tények
- reprezentatív jog
- az összekapcsolás módja
- marasztalás iránti keresetben az egyes felperesek összecszerű követelése
- utalás a társult perlési szerződésre.

B) A kérelem **mellélete:**

- jogi **képviselő** meghatalmazása a reprezentatív felperestől
- társult perlési szerződés.

Példa: **Árleszállítás iránti igény, adott időszakban vásárolt termékekre hibás teljesítés címén
Összekapcsolás** igazolására:

Keresetlevélben hivatkozni a vásárlási **blokkok** (szerződés) bemutatására.
Perfelvétel során ténylegesen igazolni (blokkot, szerződést becsatolni).

[C30.]

Társult per 4. – (az engedélyezés)

Ideje: leghamarabb 60 napon belül, de legkésőbb a perfelvételt lezáró végzéssel egyidejűleg.

Formája: külön végzés mindig.

Tartalmaznia kell az elbírálandó:

reprezentatív tényeket,

reprezentatív jogot,

összekapcsolás eszközét, módját

határidőt az összekapcsolás tényleges igazolására (pl. blokk)

Elutasítási okok: 1) nincsenek meg az **előfeltételek**

+ 2) **nem célszerű** idő-, költségigény miatt.

Az 1) alatti inkább **objektív** követelményeket, a 2) alatti **szubjektív** mérlegelést jelent.

Ha elutasít, egyidejűleg az eljárást is meg kell szüntetni.

Külön **fellebbezhető**, ezért indokolni kell.

Másodfok köteles elbírálni **30 napon belül**.

Fmh-ből nem alakulhat társult per, akkor se ha a perérték 3 MFt alatt van! [C30.]

Mert: 1. Pp.: a pert a XLIII. fejezet szabályai szerint kell „indítani és lefolytatni”.

2. Az fmh. eljárásban a kérelemhez nem lehet csatolni mellékletet (pl. társult perlési szerződést, stb.)

3. Kötelező a jogi képviselőt

4. Fmh. eljárásban kizárt a munkaviszonyból eredő pénzkövetelés érvényesítése, stb.

Társult per 5. – (a társult perlési szerződés 1. – tartalma)

- 1. Tartalma, legfontosabb szabályozási körök:**
 - A) Felperesek személye – jogi képviselő**
 - B) Költségek**
 - C) Bevételek**
 - D) Perviteli felelősség**
 - D) Eljáráskontroll**
- 2. Formája:**

Írásban, de nem kötelező az ügyvédi ellenjegyzés.
- 3. Csatolni kell a keresetlevélhez.**
- 4. Alperes és a beavatkozó nem tekinthet bele!**

Zártan kell kezelni.

Társult per 6. – (a társult perlési szerződés 2. – felperesek személyi köre)

Ad A) Felperesek személyi köre

Felek: A társulás lehet **nyílt vagy zárt**.

Tehát: Nem merülhet fel **alkotmányossági aggály** a magánszemélyek rendelkezési joga tekintetében.

Ezért: **Perviteli felelőssége** is a reprezentatív felperesnek van.

Ha a pervitel nem megfelelő a szerződés alapján egyedi polgári perben érvényesíthető ez a felelősség.

A bíróságnak nincs olyan közrehatási felelőssége, hogy a távollévő felperesek érdekeit „védje”.

Közrehatási kötelezettsége az általános szabályok szerint áll fenn.

A reprezentatív felperesnek is peres félnek kell lenni (nem lehet „kívülálló”).

A helyettes megjelölése perökonómiai célt szolgál.

A jogi képviselőt a szerződésben fel kell tüntetni, de ő nem peres fél (nem is kell aláírnia szerződő félként).

Társult per 7. – (a társult perlési szerződés 3. – költségek)

Ad B) Költségek

Magánjogi megállapodás – eljárási korlátozással.

Kötelező szerződési kellék az előlegezésről és a viselésről, pernyerés esetén a felosztásról való megállapodás.

Aránya eltérhet a perbeli érdekeltségi aránytól.

Költségkedvezményel nem lehet visszaélni.

Társult per 8. – (a társult perlési szerződés 4. – bevételek)

AdC) Bevételek

A Pp. **egyetlen kógens** előírása:

- az eredeti követelések arányában teljesít a vesztes alperes.

Nem készíthető ettől az aránytól eltérő „felosztási terv”, és ahhoz kapcsolódó egyéb feltételek, módosító rendelkezések.

Ez a **societes leonina** tilalma.

Társult per 9. – (a társult perlési szerződés 5. – perviteli felelősség)

Ad D) Perviteli felelősség

1. Az eljárás előkészítése során:

Kiemelkedő a szerepe a jövődő reprezentatív felperesnek, hogy listázza az **igényeket**, és előkészítse a **bizonyítási anyagot** már a keresetlevélbe foglalásra, a perfelvételtre.

2. A perfelvétel során:

A perfelvételi tárgyaláson csak a jogi képviselő és a reprezentatív felperes tehet nyilatkozatot (a többi felperes nincs is jelen!). **Előadási és bizonyítékmegjelölési kötelezettségük** van a felpereseknek is, de nevükben a reprezentatív felperesnek, jogi képviselőnek kell nyilatkozatot tenni.

3. A teljes eljárás alatt:

A szakszerű pervitelért **polgári jogi felelősség** terheli (Ptk. és társulási szerződés). De a Ptk. kógens rendelkezéseit nem hagyhatják figyelmen kívül [pl. nem zárható ki senki felelőssége a saját cselekményeiért vagy mulasztásáért (pl. a peranyagszolgáltatás terén), viszont rendelkezhetnek felelősségbiztosítás kötéséről].

4. A felperesi eljárási jogok egységesek és csak egységesen gyakorolhatók!

A reprezentatív felperesnek a szerződés szerint kell eljárni. Ha attól eltér cselekménye az eljárásban hatályos (a felperesek nem támadhatják), de külön polgári pert indíthatnak ellene. [Pl. csalárdul alacsonyabb összegben köt egyezséget]

Egységesség jelentése: csak minden felperesre nézve módosíthatja a keresetet, állhat el a keresettől,
csak minden felperesre nézve fellebbezhet, egyes felperesekre nézve nem, stb

5. Kivétel az egységesség alól: ha egyes felperesek keresetét elutasítja a bíróság az **összekapcsolás** igazolásának **hiánya** miatt.

Fellebbezhet, perújíthat csak ezen felperesekre kiterjedő hatállyal!

Társult per 10. – (a társult perlési szerződés 6. – eljáráskontroll)

Ad E) Eljáráskontroll

1. **Teljes hatállyal képviseli** a társult tagokat a reprezentatív felperes.
2. **Előadási joga: csak a reprezentatív** felperesnek van.
Egyéb felperesek joga: **részvétel** a tárgyaláson (zárt tárgyaláson is),
betekintés az iratokba
3. **Nem vizsgálja** ezért a bíróság a felperes (az ő jogi képviselője) eljárási cselekményeit, hogy az összhangban van-e a társult perlési szerződésben foglaltakkal.
4. **Tájékoztatni a jogerő** mibenlétéről a szerződő feleket a szerződésben. (ügyvéd)
5. **Tájékoztatni az eljárás menetéről** a távollévő feleket a szerződés szerint kell (pl. internet, email), a Pp. nem ír elő tájékoztatási kötelezettséget.
6. **Egyezséget kötni** a szerződés szerint:
 - a) kizárt
 - b) előzetesen írt feltételekkel: pl. minimum összeg, szavazati arány, nyilatkozási határidő, stb.
 - c) szabadon

Társult per 11. – (a társult perlési szerződés 7. – megszűnés, legitimáció)

Megszűnése a társult perlési szerződésnek:

1. Engedélyezés előtt: a kérelmet elutasítja

2. Engedélyezés után:

A Pp. nem rendelkezik, tehát a Ptk. érvényesül.

Elutasítja a keresetet : ha attól a felperes nem áll el, mert:

megszűnik a reprezentatív jog, ami a felperesi legitimáció elvesztését is jelenti egyben.

3. Az elutasítás nem eredményez res iudicatum egyik esetben sem. [C24.]

Társult per 12. – (belépés, kilépés, nincs félbeszakadás)

1. **Határideje:** csak a perfelvételi szakban.
2. **Kérelmezés – engedélyezés:**
Csak egy alkalommal, **összesített** formában.
3. **Csatolni:** belépési nyilatkozatot,
felmondó nyilatkozatot.
Nem lehet **alkotmányossági aggály**, mert már a társult perlési szerződésben rendelkezni kell róla (hiánya visszautasítási ok).
4. **Engedélyezés feltétele:** ne kelljen „ismételni a perfelvételi cselekményeket”.
Ezért **csak a személyi kör változhat, a reprezentatív jog és tény nem.**
Szabályszerűségéért a reprezentatív felperes (ügyvéd) felelős.
5. **Engedélyezés formája:** Pp. nem szól róla.
S: **Végzés.** **DE:** nem fellebbezhető, mert érvényesül a főszabály, hogy ha a Pp. külön nem írja, a végzés nem fellebbezhető.
6. **Nincs félbeszakadás** a reprezentatív felperes halála, megszűnése miatt:
 - a) a jogutód nélküli megszűnés sem eredményezi az eljárás megszüntetését,
 - b) a reprezentatív felperes halála, megszűnése esetén „belép” helyére a helyettes reprezentatív felperes (neki kell bejelenteni),
 - c) bármely más felperes halála, megszűnése esetén a jogutód személyét a reprezentatív felperes jelenti be és az eljárás „folyik tovább”

Társult per 13. – (ítélet, perorvoslatok, végrehajtás)

1. **Ítéleti tényállás:** a bizonyított **reprezentatív tényekből**.
2. **Jogalap:** az ítéleti **tényállás** alapján.
[Nem absztrakt tényállás, mert a reprezentatív tényeket a valamennyi követelést összekapcsoló lényeges közös tények adják. Kisebb eltérések (pl. vételár eltérések) nem számítanak]
3. **Marasztalás:** azok javára **egyedileg**, akik az összekapcsolást a megadott határidő alatt igazolták.
Kizárt az egyösszegű marasztalás, hogy azt majd a reprezentatív felperes ossza fel.
(Franciaországban viszont a képviseleti keresetet előterjesztő fogyasztóvédelmi szervezet osztja fel az összeget, vagy felkér erre végrehajtót, ügyvédet.)
4. **Perorvoslatok:**
 - Főszabály: az **egységesség**
 - Kivétel:** ha egyes felperesek követelését az **összekapcsolás igazolásának hiánya** miatt utasította el a bíróság – a felperes csak ezekre kiterjedő hatállyal is fellebbezhet, perújíthat.
Az egyes felperesek azonban önállóan nem élhetnek perorvoslattal.
5. **Perköltséget:** a reprezentatív felperes viseli, illetve őt illeti.
Ezért: **költségkedvezményt** a társult felperesek nem kérhetnek [CKOT 59.]
6. **Végrehajtás:** megszűnik az egységesség, **egyedileg** kell kérni a vh-lap kiállítását.
[Ezért is egyedi a marasztalás,]
Jogi képviselő kérheti, mert a perbeli meghatalmazás kiterjed a vh-eljárásra is.

Társult per 14. – (prejudicialitás, egyesítés)

1. Variációk az egyidejű perlésre:

- Társult per - a) másik társult per
b) közérdekű per

2. Felfüggesztés nincs, mert:

ad a) Nincs félazonosság és a jogerő sem hat ki az adott perben nem szereplő jogosultakra (nincs prejudicialitás)
Nem érvényesül a „megelőzés” szabálya.
A felfüggesztés kifejezetten **tilalmazott!**

ad b) A társult pert a reprezentatív **felperes kérelmére felfüggesztheti** a közérdekű per jogerős befejezéséig.

Folytatás: annak alapján, hogy elfogadja-e a közérdekű perben hozott ítéletet vagy sem.

3. Egyesítés nem lehetséges, mert:

Nincs félazonosság és két (több) társult perlési szerződés lenne, amit már az engedélyezéskor össze kellene (kellett volna) vetni.

A kizárás biztosítja az alkotmányos önrendelkezési jogot.

Társult per 15. – (perfüggőség, res judicata)

Variációk az egyidejű perlésre:

- Társult per - a) másik társult per
b) közérdekű per
c) egyedi per

4. Perfüggőség nincs, mert:

- ad a) nincs félazonosság (esetleg a kereseti kérelem is más) – a reprezentatív jog- és tényazonosság lehetséges.
ad b) nincs félazonosság (a kereseti kérelem is más)
jog- és tényazonosság csak a pertárgyra nézve hasonló (absztrakt – konkrét)

5. Res judicata nincs, mert a Pp. kifejezetten kizárja!

- ad a) mint a perfüggőségénél
ad b) a reprezentatív jog- és ténykérdésben hozott döntés irányadó lehetne, de ezzel elvonnánk az egyes személyek önrendelkezési jogát, holott ők nem adták beleegyezésüket a közérdekű perléshez.
ad c) nincs konkrét azonosság

Társult per 16. – (külföldi megoldások 1.)

- 1. Ausztria:** „osztrák típusú class action”:
A követeléseket egy fogyasztóvédelmi szervezetre ruházzák és ez érvényesíti az aggregált igényeket egy keresetként a saját nevében,
 - 2. Olaszország:** „azione di classe”
opt-in rendszer: van főfelperes
2010-16: 58 ilyen per volt (kevés)
 - 3. Franciaország:** „class action”
A fogyasztóvédelmi szervezetek indíthatnak pert kártalanítás iránt, ha rájuk ruházzák a követelést.
A megítélt összeg a felperes osztja fel.
Opt-in rendszer.
 - 4. Portugália:** „accão popular”:
lényegében bárki indíthatja
opt-out rendszer: kevés ügy volt
- Példák:
- 1998 – *Dulce Pontes Bizet's Carmen* ügy elmaradt előadás jegyek árának visszatérítése miatt;
 - 2002 – „*Open School*” ügy angol magániskolák visszatérítés nélküli bezárása miatt;
 - 2006 – „*Elromlott vízmérők*” ügye meghibásodott vízmérők javítási költségeinek visszatérítése miatt;
 - 2013 – *Digital Terrestrial Television (DTTV)* ügy a digitális televíziózásra történő átállás során történt mulasztások miatt.
- 5. Litvánia:** nincs külön szabályozva, de lehetséges (Civilinio Procesu Kodeksas – Pp) szerint opt-in rendszerűként értelmezik az általános szabályok szerinti pert, mert csoportper nem indítható, de az ügyeket egyesítik

Társult per 17. – (külföldi megoldások 2.)

6. Minden államban:

- létezik azonban a közérdekű igényérvényesítés
- ügyész és arra feljogosított szervezetek indíthatják
- általában nem az egyedi kártérítés iránt indul, hanem a jogsértés megállapítását, az eltiltást kérik
- az ítélet után egyszerűsödnek az egyéni keresetekkel indított perek

7. Rendszerek társult perre:

Opt-out: Portugális, Dánia, Hollandia

Opt-in: többi állam (ahol van)

Nincs: dogmatikailag: Ausztria
gyakorlatilag: Litvánia

Külföldi elem 1. – Kisértékű követelések európai eljárása 1. – a rendelet

1. **861/2007/EK r.: European Small Claims Procedure (ESC eljárás)** – hatályos 2009.01.01.
2. Jellege: **sui generis eljárás**
3. Perérték: **2.000- €**
4. Szabályozási cél: egységes, átlátható,
**elismerés biztosítása,
vh. tanúsítvány bevezetése**
5. Cél teljesülése: 2013-ban jelentés (Mo. nem)
 - a) költségek 40%-kal csökkentek
 - b) pertartam 2 év 5 hónapról 5 hónapra csökkent
6. Lényeges rendelkezései:
 - a) **formanyomtatványok**
 - b) **határidők**
 - c) **tárgyalás – bizonyítás**
 - d) **előzetes végrehajthatóság**
 - DE: az ítéletet hozó bíróság szerinti államban lehet perorvoslat („az ítélet semmis” – „hatályban marad”)
 - e) végrehajtás szerinti államban nem lehet érdemben felülvizsgálni
 - DE: az adós hivatkozhat a res iudicata-ra
 - f) vh. kérelemhez csatolni: **ítélet + vh. tanúsítvány**

Külföldi elem 2. – Kisértékű követelések európai eljárása 2. – a tagállami szabályok

7. A renDELETEZ kapcsolódó szabályokat:

- a) külön törvényben: Hollandia, Finnország, Svédország
- b) az eljárási törvényben: Franciaország (CPC), Anglia és Wales (CPR), Luxemburg, Lengyelország, Németország (ZPO), Ausztria (öZPO), Magyarország (Pp)

8. A kapcsolódó tagállami szabályozási pontok:

- a) a végrehajtási **tanúsítványt** kiállító hatóság és a tanúsítvány elfogadott nyelve;
- b) **végrehajtás felfüggesztésére** és korlátozására jogosult hatóság;
- c) az ESC-eljárásban **hatáskörrel és illetékességgel** rendelkező bíróság;
- d) az eljárási szabályok arra az esetre, ha a kereset vagy a viszontkereset a rendelet hatályán **kívül eső ügyre** vonatkozik;
- e) a **fellebbezés** megengedhetősége

9. Pp. szerinti különös szabályok:

- a) **Hatáskör, illetékesség:** székhelyi jb. – BKKB
- b) **Keresetlevelet** szóban is
- c) **Pp. szerinti eljárás lesz**, ha:
 - viszontkereset meghaladja a 2.000- €-t:
 - 3 MFt-ig: 176. §
 - 3 MFt felett: jb vagy törv.szék
- d) **Fellebbezés** lehetséges az ítélet ellen.

Külföldi elem 3. – Kisértékű követelések európai eljárása 3. - problémák

9. Problémák:

- a) Eu: „keresetet elutasítja” – a ker.levél megvizsgálása után
Pp.: keresetlevelet visszautasítja
- b) Eu: „A bíróság nem kötelezheti a feleket a követelés jogi minősítésére.”
Pp.: jogcím
- c) A tagállami jogokat sok részletszabálynál alkalmazni kell, legalább az eljárási törvények fellelhetőségét közzé kellene tenni.

Választottbíráskodás 1. – (fogalmak)

1. **Compromissum:** választottbírói szerződés
[„megegyezés”]

Receptum: választottbírói szerződés
[„receptum arbitrii” – „elfogadó nyilatkozat”]

2. **Római jog:**

ludex vagy

a) arbiter: a ius commune alapján ítélt

b) arbitrator: ex aequo et bono ítélt

3. **Jellege:**

a) Közjogi: Plósz

b) Magánjogi: Magyary, Sárffy

c) Vegyes (sui generis): Fabinyi, Farkas, Újlaki

d) Transznacionalis: Mallard, Szabó

Választottbíráskodás 2. – (jogorvoslat 1.)

1. Általános szabály: nincs helye rendes perorvoslatnak
szűk körben kérhető az ítélet érvénytelenítése
- a) **UNCITRAL Model Law**
(United Nations Commission International Trade Law – ENSZ Nemzetközi Kereskedelmi Jogi Bizottság – Mintatörvény)
- b) **Ausztria:** választottbírói törvény
(Schiedsrechts-änderungsgesetz 2006.)
Formailag az öZPO része (ZPO 577-618. §§), de lényegében az UNCITRAL Model Law szabályait képezi le.
Csak érvénytelenítés lehetséges.
- c) **Anglia:** választottbírói törvény
(Arbitration Act 1996.)
Érvénytelenítés + fellebbezés jogi okból (appeal on point of law)
[Diszpozitív szabály, a felek kizárhatják]
- d) **Svájc:** külön törvény a hazai és a nemzetközi kereskedelmi választottbíráskodásra
A nemzetközi kereskedelmi választottbíráskodás szabályait a nemzetközi magánjogról szóló törvény tartalmazza
[Bundesgesetz über das internationale Privatrecht (IPRG) 1987.]
Jogeset: Horvátország vs. MOL (vesztegetés)
„közrend” értelmezése a svájci Legfelsőbb Bíróság által
„lemondás a bírósághoz fordulás jogáról” – még érvénytelenítést sem kérhetnek!

Választottbíráskodás 3. – (jogorvoslat 2.)

1. Magyar Vbtv. (2016. évi LX. tv.)
2. **Formái: Csak ítéletre!**
 - a) Kijavítás
 - b) Értelmezés
 - c) Kiegészítés

Határidők: a) – b): 30 + 30 nap
c): 30 + 60 nap
Hosszabbítás: max. 30 nap

 - d) **Érvénytelenítés** **Tipikus hivatkozás:** „közrendbe ütközés” (BH1996.159.)
Közrend: „nem az adott relatív hatályú jogviszonyban részt vevő fél konkrét jogsérelmét, hanem az állam jogrendjének sérelmét jelenti.” – Boóc Á. (JK 2020.)
Sikeres volt összesen: 2002-2020: 16 esetben! [Ez semmi több ezer ügyből!]
Határidő: 60 nap – jogvesztő!

!!! A 60 nap alatt is kérhető az a) – c), és ez meghosszabbítja a 60 napos határidőt!
4. **Az eljárás újranyitása:**

Az érvénytelenítési per felfüggeszthető max. 90 napra [a) – c) pontok lefolytatása érdekében.
Keresetváltoztatás vagy viszontkereset lehet, ha realizálódik az a) – c) pont.
5. **Az eljárás folytatása:**

Ha az ítéletet érvénytelenítette a bíróság.

Választottbíráskodás 4. – (jogorvoslat 3. - eljárásújítás)

1. **Az eljárásújítás:**
 - Quasi perújítás.
 - Felek kizárhatják: mintaklauzula!
2. **Ha nem zárják ki:**
 - a) **feltételei:**
 - 1 év
 - okok
 - b) **eljárás:**
 - engedélyezés
 - a kérelem korlátai között
 - c) **döntés:**
 - hatályban tartás
 - hatályon kívül helyezés + új határozat
3. **Összehasonlítás:**
 - a) Ausztria: a perújítási okok egyben érvénytelenítési okok is [611. § (2) bek. 6.
 - b) Rpp.: " " " " " (784. § 8. pont)